

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/67/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8618200626
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8618200626.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. B., narodenú XX.XX.XXXX a P. B., narodenú XX.XX.XXXX, obidve bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, deti matky: Q. S. B., narodenej XX.XX.XXXX, bytom J. ul. č. XXXX/XX, XXX XX W., št. občan SR, zastúpenej JUDr. Ivanom Savčákom, advokátom, Partizánska 45, 085 01 Bardejov, IČO: 42230080 a otca: X. B., narodeného XX.XX.XXXX, bytom ul. akad. V. 31X/XX, XXX XX W., t. č. bytom S. XXXX/XX, O. - J., št. občan SR, zastúpený Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, so sídlom na Hlavnej 50, 080 01 Prešov, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, v danom prípade o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č.k. 7P/38/2018-120 zo dňa 16.01.2019 takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e uznesenie vo výrokoch II. až V. a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II. V prevyšujúcej časti vo vzťahu k výroku I. v r a c i a vec súdu prvej inštancie bez meritórneho rozhodnutia.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia žiadala upraviť pomery účastníkov konania vo vzťahu k zvereniu maloletých detí, pochádzajúcich z manželstva rodičov a rozsahu výživného zo strany otca na maloleté dcéry.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Svidník ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že: „I. Pokračuje v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7P/38/2018. II. Nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým zveruje maloletú W. B., nar. XX.XX.XXXX a maloletú P. B., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky. III. Otec je povinný dočasne prispievať na výživu maloletej W. B., nar. XX.XX.XXXX sumou XXX eur mesačne a na maloletú P. B., nar. XX.XX.XXXX sumou 50 eur mesačne, počnúc dňom vykonateľnosti tohto rozhodnutia, ktoré je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. IV. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej. V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“.

3. Rozhodnutie odôvodnil vo vzťahu k výroku I. tým, že v konaní pokračuje, napriek tomu, že nepominula prekážka, pre ktorú bolo konanie prerušené (konanie o návrat maloletých detí do miesta obvyklého pobytu, Českej republiky vedené na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21P/111/2018),

pretože Krajský súd v Prešove v odôvodnení svojho uznesenia č. k. 24CoP/11/2018-115 zo dňa 13.12.2018 uviedol, že od počiatku boli splnené podmienky pre začatie a vedenie konania (podmienka právomoci) o úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas po rozvoze manželstva podľa čl. 12 Nariadenia Brusel II bis, keďže medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu dohody o prijatí právomoci slovenských súdov a zároveň sú obaja rodičia nositeľmi rodičovských práv k mal. deťom. Vo vzťahu k výrokom napadnutého uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia konštatoval, že matka osvedčila také skutočnosti, ktoré odôvodňovali existenciu potreby nariadenia neodkladného opatrenia v zmysle jej návrhu. Za súčasného stavu vzájomných vzťahov medzi rodičmi maloletých detí je v najlepšom záujme maloletých detí ich zverenie do osobnej starostlivosti matky aj s ohľadom na ich vek, na ich citovú naviazanosť k matke a na skutočnosť, že matka maloletú Denisu ešte dojčí. O zverení maloletej W. B. a P. B. do osobnej starostlivosti matky súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku číslo II. tohto uznesenia. Zároveň vyhovel návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na uloženie otcovi povinnosti platiť výživné pre maloletú W. B., nar. XX.XX.XXXX vo výške 100,- Eur mesačne a na maloletú P. B., nar. XX.XX.XXXX výške 50,- Eur mesačne, počnúc dňom vykonateľnosti tohto rozhodnutia, ktoré je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

4. Poukázal na ustanovenia § 325 ods. 1, § 326 ods.1, § 328 ods.1, § 329 ods.1,2, § 336 ods.1, § 360 ods.1, § 366 ods.1, § 367 ods.1, 3 C.s.p., článok 41 ods. 4 veta prvá zákona č. 460/1992 Zb., článok 5 veta prvá základných zásad zákona č. 36/2005 Z. z., § 62 ods.1 Zákona o rodine, článok 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2, 3.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP, a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania otca

6. V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu odvolanie otec. Nesúhlasí s prijatým záverom súdu o pokračovaní v konaní. Poukazuje na to, že absentuje základná podmienka - založenie právomoci súdov Slovenskej republiky konať o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas do rozvodu, čím absentuje založenie právomoci súdov Slovenskej republiky s poukazom na čl. 8 ods. 1 v spojení s čl. 17 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003. Súd prvej inštancie nesprávne interpretuje závery Krajského súdu v Prešove v uznesení sp. zn. 24CoP/11/2018 zo dňa 13. 12. 2018. Medzi ním a matkou nedošlo k uzavretiu dohody o prijatí právomoci slovenských súdov pre začatie a vedenie konania o úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas do rozvodu manželstva. Súd prvej inštancie je s poukazom na ust. § 162 ods. 1 písm. a) C. s. p. v spojení s čl. 16 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí povinný prerušiť konanie vedené na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7P/38/2018 až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21P/111/2018. Navrhol, aby súd prijal predmetné uznesenie o prerušení konania až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21P/111/2018.

7. K odvolaniu otca podala písomne vyjadrenie matka. Navrhla potvrdiť napadnuté uznesenie ako vecné správne.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ustanovením § 34 C.s.p. preskúmal napadnuté uznesenie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario a zistil, že odvolanie otca je čiastočne dôvodné.

9. Otec podáva odvolanie proti všetkým výrokom napadnutého uznesenia.

10. Súd prvej inštancie prijal rozhodnutie o pokračovaní v konaní (výrok I.) Dôvodiac to tým, že, nepominula prekážka, pre ktorú bolo konanie prerušené, ale s poukazom na odôvodnenie uznesenia KS Prešov č. k. 24CoP/11/2018-115 zo dňa 13.12.2018, keďže medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu dohody o prijatí právomoci slovenských súdov a zároveň sú obaja rodičia nositeľmi rodičovských práv k mal. deťom v konaní sa rozhodol pokračovať.

11. Podľa § 357 zákona č. 160/ 2015 Z. z Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) Odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a) zastavení konania,b)odmietnutí podania vo veci samej, c)odmietnutí žaloby na obnovu konania,d)návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia,e)zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1,f)návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmych nesprávností, okrem odôvodnenia g)zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku,h)zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie,i)návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku,j)odklade vykonateľnosti rozhodnutia,k)povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva,l)zabezpečení dôkazného prostriedku,m)nároku na náhradu trov konania,n)prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164,o)návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

12. Ustanovenie § 357 písm. a) až o) C.s.p. obsahuje enumeratívny výpočet prvoinštančných uznesení, ktoré môže procesne neúspešná strana (§ 359 C.s.p.) v zákonnej lehote napadnúť odvolaním. Taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, sa vzťahuje len na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku. Touto formou rozhodnutia sa však rozhoduje aj v konaniach podľa iných právnych predpisov, ktoré sa považujú za určitý druh civilného procesu. Rozhodnutie o pokračovaní v konaní nie je upravené v civilnom mimosporovom poriadku , je teda uznesením vydaným podľa Civilného sporového poriadku.

13. V prejednávanej veci odvolací súd nepristúpil k rozhodovaniu o podanom odvolaní proti výroku I. O odvolaní podanom proti uzneseniu, proti ktorému nie je prípustné (t.j. nie je vypočítané v § 357), nebude odvolací súd rozhodovať hneď. Rozhodnutie o ňom sa odkladá, a to až do času, kým sa nebude rozhodovať o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej. V prejednanom prípade vo veci samej, nedošlo k rozhodnutiu a kým sa nerozhodne vo veci samej, nemá sa rozhodovať ani o odvolaní proti uzneseniu, napriek tomu, že bolo podané. V prípade, že rozhodnutie vo veci samej sa nenapadne odvolaním, nebude sa rozhodovať dodatočne ani o skôr podanom odvolaní proti uzneseniu. O odvolaní proti takémuto uzneseniu môže rozhodnúť len odvolací súd v odvolacom konaní, ktoré bolo iniciované podaním odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej. Z hľadiska spôsobu rozhodnutia môže uznesenie len zrušiť, ak zruší odvolaním napadnuté rozhodnutie vo veci samej (§ 389 ods. 2). (porovnaj Civilný sporový poriadok sporový poriadok, Komentár autori Števček-Ficová-Baricová-Mesiarkinová-Bajánková- Tomašovič a kolektív C.H.Beck).

14. Z týchto dôvodov odvolací súd zvolil postup vo vzťahu k napadnutému výroku I. uznesenia tak, že vrátil vec súdu prvej inštancie bez meritórneho rozhodnutia vo veci. Súd prvej inštancie v prípade odvolania vo veci samej predloží vec odvolaciemu súdu aj vo vzťahu k napadnutému výroku I. uznesenia.

15. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením vo výrokoch II. až V. nariadil neodkladné opatrenie podľa ustanovení CSP a CMP vo vzťahu k úprave výkonu rodičovských práv a to vo vzťahu k zvereniu maloletých detí do výlučnej osobnej starostlivosti matke a uložení povinnosti otcovi maloletých detí platiť výživné v nevyhnutnej miere.

16. V rozhodnutí súdu prvej inštancie absentuje pri rozhodovaní o nariadenom neodkladnom opatrení vyrovnanie sa zo základnými otázkami dôležitými pre prijatie opatrenia vo forme neodkladného opatrenia. V rozhodnutí súdu nie sú uvedené dôvody vyrovnanie sa súdu prvej inštancie s otázkou právomoci súdu alebo uvedenie dôvodov podľa príslušných právnych noriem, ktoré sa rozhodol súd aplikovať pre prijatie tohto opatrenia ako súd, ktorý nemá právomoc rozhodovať vo veci samej, ale rozhodol sa prijať opatrenia, ktoré považoval za prijateľné. Odvolací súd nesúhlasí so záverom súdu, že právomoc súdu vo vzťahu ku konaniu o výkone rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva rodičov je založená na dohode rodičov. Vychádzajúc z obsahu „Dohody manželov“ uzatvorenej dňa 18. 01. 2018 medzi rodičmi (č.l. 98 súdneho spisu) vyplýva, že manželia a teda rodičia maloletých detí W. a P. prijímajú právomoc slovenského súdu iba vo vzťahu k úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvode ich manželstva. Nie je teda správny záver súdu o danej právomoci súdu vo vzťahu ku konaniu o výkone rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva rodičov , ktorá by bola založená na dohode rodičov. Pokiaľ vychádza súd zo záverov Krajského súdu v Prešove prijatých v uznesení sp. zn. 24CoP/11/2018 zo dňa 13. 12. 2018, nie je to správny interpretácia , pretože odvolací súd konštatoval v citovanom

rozhodnutí, že boli splnené podmienky pre začatie a vedenie konania (podmienka právomoci súdu) o úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas po rozvode manželstva podľa čl. 12 Nariadenia Brusel II bis, keďže medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu dohody o prijatí právomoci slovenských súdov.

17. V rozhodnutí súdu tak absentuje povinné ex offio skúmanie jeho právomoci podľa všetkých príslušných ustanovení Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len Brusel IIa), podľa ustanovení čl. 8 až 15.

18. Podľa článku 60 nariadenia Brusel IIa „vo vzťahoch medzi členskými štátmi má toto nariadenie prednosť pred týmito dohovormi v rozsahu, v ktorom sa týka otázok upravených týmito nariadením:a) Haagsky dohovor o právomociach orgánov a rozhodnom práve vo veciach ochrany maloletých z 5. októbra 1961;b) Luxemburský dohovor o uznávaní rozhodnutí týkajúcich sa platnosti manželstiev z 8. septembra 1967;c) Haagsky dohovor o uznávaní rozvodov a zrušení manželského spoluzitia z 1. júna 1970;d) Európsky dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí týkajúcich sa starostlivosti o deti a o obnove starostlivosti o deti z 20. mája 1980a e) Haagsky dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980.“

19. Podľa čl. 16 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí Po doručení oznámenia o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa podľa článku 3 sa justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržované, zdržia rozhodovania vo veci opatrovníckeho práva, až kým sa nerozhodne, že návrat dieťaťa sa podľa tohto dohovoru neuskutoční, okrem prípadu, keď v primeranej lehote po doručení oznámenia nebola podaná žiadosť podľa tohto dohovoru.

20. V rozhodnutí súdu absentujú rovnako tak dôvody vyrovnanie sa súdu s otázkou existencie konania o návrat maloletých detí vedenom na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 21P/111/2018.Z vyššie citovaného ustanovenia Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí vyplýva, že priamo z čl. 16 tohto Dohovoru plynie pre justičný orgán Slovenskej republiky, povinnosť zdržať sa rozhodovania vo veciach opatrovníckeho práva až do doby, kým sa právoplatne neukončí konanie pred Okresným súdom Košice I. o žiadosti otca maloletých detí o návrat maloletých detí do štátu podľa otca ich obvyklého pobytu vo vzťahu k otázke opatrovníckeho práva.

21. Podľa dvanásteho bodu preambuly nariadenia Brusel IIa: „Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.“ Podľa trinásteho bodu preambuly nariadenia Brusel IIa: „Toto nariadenie umožňuje v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok, aby súd, ktorý má právomoc, postúpil vec súdu iného členského štátu, ak je tento súd vo vhodnejšej situácii na to, aby konal vo veci. V tomto prípade by však druhý súd už nemal mať právomoc postúpiť vec tretiemu súdu.“ Nakoniec podľa šestnásteho bodu preambuly nariadenia Brusel IIa: „Toto nariadenie nemá brániť súdom členského štátu, aby v naliehavých prípadoch prijímali predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, ktoré sa týkajú osôb alebo majetku nachádzajúcich sa v danom štáte.“ Z článku 20 ods. 1 nariadenia Brusel IIa vyplýva, že takéto predbežné opatrenie môže súd prijať iba v naliehavých prípadoch, „aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu“. Podľa druhého odseku článku 20 nariadenia Brusel IIa: „Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané“. Nariadenie predbežného opatrenia ktoréhokoľvek súdu členského štátu EÚ na základe článku 20 nariadenia Brusel IIa nezakladá právomoc tohto súdu (alebo súdov príslušného členského štátu) vo veci samej. Keďže pre založenie právomoci v konaní vo veci samej, ktorá sa týka nariadenia Brusel IIa, je nutné skúmať ustanovenia čl. 8 až 15 nariadenia Brusel IIa, pričom je nutné vychádzať z vyššie uvedeného účelu týchto ustanovení, vyplývajúceho z citovaného bodu 12 preambuly nariadenia, podľa ktorého právomoc má v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

22. Vo vzťahu k otázke prijatia neodkladného opatrenia pre platenie výživného otcom na maloleté deti je potrebné sa vyrovnáť s potrebou a možnosťou prijatia predmetného opatrenia podľa ustanovenia článku 14 Nariadenia Rady (ES) č. 4/ 2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti.

23. Podľa článku 14 citovaného nariadenia Súdom členského štátu možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku tohto štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody pristúpil odvolací súd k zrušeniu napadnutého uznesenia vo výrokoch II. až V. z dôvodov podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a/, b/ C.s.p. a k vráteniu veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa ustanovenia § 391 ods. 1 C.s.p. v rozsahu zrušenia.

25. Súd prvej inštancie v prípade stále neskončeného konania vedeného na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 21P/111/2018 vzhľadom k tomu, že v konaní vedenom na súde prvej inštancie je predmetom konania otázka aj opatrovníckeho práva s poukazom na ust. § 162 ods. 1 písm. a) C. s. p. v spojení s čl. 16 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí je povinný prerušiť konanie vedené na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7P/38/2018 až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 21P/111/2018.

26. Potrebu nariadenia neodkladného opatrenia vo vzťahu k výživnému zo strany otca vyhodnotí podľa článku 14 Nariadenia Rady (ES) č. 4/ 2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti.

27. V prípade ukončenia konania o návrat vedeného na Okresnom súde Košice I. zväží a vyhodnotí otázku možnosti nariadenia opatrenia podľa článku 20 ods.1 Nariadenia Brusel II.a.

28. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).